

Galeon
czy galion?

Krzysztof Siemieński

Galeon czy galion? 150 quizów i zagadek o morzu i żeglarstwie

Copyright © Krzysztof Siemieński

Copyright © for this edition: Wydawnictwo Nautica, 2020

Wydanie I

Redakcja: Rafał Sarna, Modestia

Korekta: Katarzyna Sarna, Modestia

Okładka, projekt makiety, ilustracje i skład: Adelina Sandecka,
formygraficzne.pl, IG adu.sandecka

Zdjęcia: ActualLitté: Isabelle Autissier, Chatham House: Dame
Ellen MacArthur, Contando Estrelas: The training ship Juan Sebastián
de Elcano in Bayona, rys. skali Beauforta: Andrzej Bogusz, licencja:
CC BY 3.0

ISBN 978-83-956329-1-4

ISBN e-book 978-83-956329-2-1

Druk OZGraf, Olsztyn

Warszawa 2020

Wydawnictwo Nautica

e-mail: wydawnictwonautica@wydawnictwonautica.pl

www.wydawnictwonautica.pl

Galeon czy galion?

150 QUIZÓW I ZAGADEK
O MORZU I ŻEGLARSTWIE

Krzysztof Siemieński

Pytanie podstawowe, chociaż pozakonkursowe, czyli kto może mówić o sobie, że jest żeglarzem?

Bardzo podoba mi się definicja zapisana w siedemnastowiecznej encyklopedii: „żeglarz to indywiduum odżywiający się tytoniem i alkoholem, służące do manewrowania statkiem żaglowym”, choć w dzisiejszych czasach nie jest ona chyba wystarczająco precyzyjna. Inna definicja, zasłyszana przeze mnie dawno temu, w trakcie jakiegoś rejsu – mile czochrająca nasze żeglarskie ego – brzmi tak: „żeglarstwo to techniczny sport inteligentnych ludzi”. Czyżby zatem żeglarz był po prostu inteligentnym człowiekiem uprawiającym techniczny sport? Żarty żartami, ale i ta definicja nie wydaje mi się wystarczająco precyzyjna i nie oddaje istoty rzeczy.

Ludzie żeglują od tysięcy lat, a żeglarstwo ma wiele twarzy. Inaczej pływa się po jeziorze małą mieczową łódką z niewielkim żaglem, inaczej wielkim rejowym żaglowcem po wzburzonym morzu, a jeszcze inaczej współczesnym regatowym bolidem wyposażonym w hydroskrzydła, pozwalające unieść kadłub jachtu wysoko ponad linię wody. Inaczej żegluje się jachtem jednokadłubowym, inaczej katamaranem, a jeszcze inaczej trimaranem. Mało tego, można żeglować także quadromaranem.

Czy każdy ze sterników i załogantów tych jakże różnych obiektów pływających ma pełne prawo, by nazywać siebie żeglarzem? Myślę, że tak! I nie ma większego znaczenia, czy ktoś żegluje zawodowo, przez ponad 250 dni w roku, czy tylko amatorsko, od czasu do czasu. Czy jest regatowcem, wyciskającym prędkość z jachtu zbudowanego z najlżejszych kompozytów węglowych, czy też turystą, niespiesznie przemieszczającym się od portu do portu na pokładzie niezbyt szybkiego, ciężkiego, ale za to wygodnego jachtu. Czy żegluje samotnie non stop dookoła świata, żywiąc się liofilizą, czy też pływa po ciepłym morzu z wesołą kompanią, stając co wieczór

w zacisznym porcie, by pójść na kolację do tawerny. Wszyscy wyżej wymienieni mogą uważać się za żeglarzy, bo łączy ich jedno – przemieszczają się po wodzie, używając żagli jako napędzanego wiatrem silnika głównego swoich łodzi. Aby te łodzie zawsze płynęły do celu bezpiecznie, w miarę szybko i unikając złej pogody, ich kapitanowie oraz wykwalifikowani członkowie załogi muszą posiadać wcale niemałą wiedzę, i to z różnych dziedzin. Muszą być specjalistami w dziedzinie nawigacji, locji i meteorologii, powinni znać przepisy dotyczące zapobiegania zderzeniom na morzu, a także opanować obsługę radiostacji bliskiego i dalekiego zasięgu oraz wiele innych umiejętności. Poza tym powinni wiedzieć, jakie zwyczaje panują na żaglowcach i jachtach, a także w portach, oraz w jaki sposób okazywać szacunek władzom i mieszkańcom państwa, na którego wody terytorialne wpływają, by zachować się zgodnie z etykietą. Ta ostatnia zaś to efekt wielu tysięcy lat historii i tradycji morskich, które każdy żeglarz zaczyna poznawać już od pierwszego wejścia na pokład jachtu.

Mógłbym wymieniać przykłady tej niezbędnej wiedzy jeszcze długo, ale żeby nie zanudzać, dodam tylko, że większość znanych mi żeglarzy interesuje się wszystkim, co w jakikolwiek sposób się z żeglarstwem łączy. Oddając zatem w ręce Czytelników *150 quizów i zagadek o morzu i żeglarstwie*, mam nadzieję, że zastanawianie się nad prawidłowymi odpowiedziami na pytania z wielu różnych dziedzin będzie przyjemną zabawą, pozwalającą na przypomnienie sobie tego, co przecież doskonale – drodzy Żeglarze i Miłośnicy żeglarstwa – wiecie od dawna.

Spis treści

- 9** Historia żeglugi
- 17** Jachty i ich twórcy
- 25** Regaty
- 33** Samotne męskie rejsy wokółziemskie
- 41** Samotne wokółziemskie rejsy kobiet
- 49** Wielkie żaglowce świata
- 57** Żeglarstwo śródłądowe
- 65** Drzewca, liny, węzły, żagle
- 73** Locja

81	Pod polską banderą na morzach i oceanach
89	Nawigacja dawniej i dzisiaj
97	Meteorologia
105	Ceremoniał morski i tradycje żeglarskie
113	Morze i żagle w literaturze
125	Żeglarstwo olimpijskie
133	Odpowiedzi
201	Bibliografia

Historia żeglugi

Merichten

Bouendikghof

Dorbium

Ercwade

Polangen

Grootingen

Gaueren

Kerckelboer

Blarichen

Zuerlaucken

Nemel

Kornsteinbruch

Schmetz

Kuyren

Sturriechten

Faulen

Blirichen

Schwentden

Waltzen

Bardel Ogels

Klyten

Kuyren

Walden

Varr

Schirmitz

Schminge

Bren

Kucheln

Wurballen

Locherorth

Leye

Lare

Lay

Sable fin

Sable fin

Sable

RHENISCHE ANNEHRUNG

N i s c h e n